

Hållbarhetslöften – Ekosystem och biologisk mångfald

Beslutade av Kommunfullmäktige Östhammars kommun 2020-11-10

Inom *Färdplan för ett hållbart län* har Östhammars kommun antagit 45 hållbarhetslöften inom sitt arbete med ekosystem och biologisk mångfald. Aktiviteterna beskrivs i korthet nedan. Till varje aktivitet finns en beskrivning av omfattning och vilka av löfterna som kan genomföras om externa projektmedel beviljas.

Återskapa hållbara livsmiljöer i sjöar och vattendrag

Aktivitet

- Genomföra kunskaphöjande aktivitet om insatser som gynnar biologisk mångfald i limniska miljöer riktat mot kommuner och markägare. Exempelvis anordna vattendragsvandringar och träffar om vatten i landskapet.
- Skapa fria vandringsvägar för fisk och andra vandringsberoende arter i vattendrag med vandringshinder.
- Anlägga dagvattendammar för rening av dagvatten som även gynnar biologisk mångfald.
- Utveckla rutiner för ärendehantering och tillsyn kopplat till strandskydd.

Bevara värdefulla livsmiljöer i marin miljö

Aktivitet

- Minska påverkan vid exploatering genom exempelvis miljövänlig konstruktion av bryggor och förankringsbojor eller genom att välja rätt tidpunkt och minimera uppgrumling vid muddring och dumpning. Extra viktigt i grunda vågskyddade områden.
- Använda miljövänlig teknik för att minska utsläpp av förorenande ämnen som exempelvis biocider från fritidsbåtar.
- Skapa fria vandringsvägar för fisk och andra vandringsberoende arter i havsmynnande vattendrag.
- Motverka intensivt storskaligt fiske.

Bevara och återskapa våtmarker

Aktivitet

- Genomföra skötsel, restaurering och anläggning/återskapande av våtmarker på egen mark.
- Genomföra restaurering av våtmarker i kustområden med syfte att gynna fiskreproduktion.
- Öka tillgängligheten och därmed intresset och kunskapen om våtmarker.

Verka för ett varierat skogsbruk med god miljöhänsyn

Aktivitet

- Skapa och delta i forum för dialog och kompetensutveckling kring metoder för anpassningar inom trakthyggesbruket som skapar mångfunktionella skogar som stödjer olika typer av ekosystemtjänster.
- Ta fram, alternativt uppdatera, skogsbruksplaner för skogar i statlig, kommunal och kyrklig förvaltning så de inkluderar ett varierat brukande för att skapa mångfunktionella skogar som stödjer olika allmännyttiga ekosystemtjänster.

Öka naturvårdande skötsel i frivilliga avsättningar och i formellt skyddade områden

Aktivitet

- Upprätta skötselplaner för tätortsnära skog med fokus på ekosystemtjänster såsom biologisk mångfald, pollinering, rekreation och klimatanpassning.

Öka andelen skyddad skog genom frivilliga avsättningar och formellt skydd

Aktivitet

- Arbeta för att säkerställa tätortsnära natur för invånare i alla åldrar – för bostadsområden, skola, förskola och särskilda boenden.

Bevara bete och slåtter i jordbrukslandskapet

Aktivitet

- Initiera eller stöd lokala samverkansprojekt för att underlätta skötsel av slåttermiljöer med hävdgynnade värden, exempelvis forum för redskapsdelning och slåttergillen eller lokala nätverk för skötselåtgärder.
- Öka tillgängligheten till ängs- och hagmarker med höga kulturhistoriska värden samt synliggör dessas kopplingar till biologisk mångfald.
- Sköta och restaurera ängar och betesmarker som finns i skyddade naturområden och på kommunägd mark.

Minska negativ påverkan på biologisk mångfald från växtskyddsmedel

Aktivitet

- Inventera användning av växtskyddsmedel på kommunalt markinnehav och arbeta för utbyte till andra metoder.

Motverka invasiva främmande arter

Aktivitet

- Initiera och delta i nätverk för kompetensutveckling och samverkan för relevanta aktörer verksamma i länet, exempelvis länsstyrelsen, kommuner, markägare med flera.
- Genomföra kompetenshöjande aktivitet riktat mot allmänheten, förskolor och skolor om hur invasiva främmande arter kan motverkas. I detta ingår att utveckla möjligheterna att ta emot invasiva arter på återvinningscentraler.
- Bekämpa och minska påverkan från invasiva främmande arter på kommunalt markinnehav.

Öka hänsyn till biologisk mångfald i fysisk planering

Aktivitet

- Genomföra/delta i kunskapshöjande aktivitet för hur hänsyn till biologisk mångfald kan tas om hand i planeringsprocessen för att få genomslag i faktiskt genomförande och förvaltning.
- Anta strategiska ställningstaganden, mål och riktlinjer, till exempel i översiktsplan eller strategiskt dokument, för att i samhällsplaneringen aktivt skapa förutsättningar för att bevara och stärka biologisk mångfald.
- Säkerställa att arbetssätt och rutiner finns så att intentionerna om biologisk mångfald i den fysiska planeringen tas om hand i faktiskt genomförande och förvaltning, exempelvis genom rutiner för uppföljning av intentionerna i detaljplan och miljökonsekvensbeskrivning (MKB).
- Säkra rutiner för att löpande implementera relevanta kunskapsunderlag i planeringsprocessen genom tidig dialog.
- Säkerställa en medveten reglering som främjar biologisk mångfald vid detaljplanering av parker, exempelvis genom reglering för anläggning av öppna vattenstrukturer.

Bevara och öka biologisk mångfald i parker och grönområden

Aktivitet

- Initiera och delta i nätverk för kompetenshöjning och erfarenhetsutbyte för tekniska nämnder, parkförvaltning och kyrkogårdsförvaltning, exempelvis i samverkan med SLU:s utbildning för landskapsarkitekter eller Enköpings utbildning för trädgårdsmästare.
- Säkerställa att det görs medvetna val som främjar biologisk mångfald och stärker det positiva biologiska kulturarvet vid gestaltning, projektering och anläggning av parker, golfbanor och andra grönområden.
- Säkerställa att skötselplaner och vårdplaner för parker, golfbanor och grönytor innehåller anpassade skötselmetoder för att främja biologisk mångfald.
- Ta fram informationsmaterial för att sprida kunskap om biologisk mångfald till besökare i parker och grönområden.
- Genomföra insatser som gynnar pollinerare, exempelvis anlägga mer blommande och bärande träd, bedriva skötsel utan kemiska växtskyddsmedel, bibehålla sandblottor samt anlägga sandbäddar och bihotell.

Öka hänsyn till biologisk mångfald genom inköp av hållbara varor och tjänster

Aktivitet

- Genomföra kunskapshöjande aktivitet kring hur upphandling och inköp kan göras med ökad hänsyn till miljömässig hållbarhet och biologisk mångfald.
- Genomföra kartläggning av verksamhetens strategiskt viktiga inköpsområden samt produktgrupper som kan förväntas ha stor påverkan på biologisk mångfald.
- Ställa relevanta miljökrav i upphandlingar och inköp för att minska påverkan på biologisk mångfald.

Inspirera länsinvånarna till hållbara val som gynnar biologisk mångfald

Aktivitet

- Genomföra insatser för att underlätta vistelse i naturen för olika målgrupper, exempelvis genom att utveckla naturvägledning och öka tillgängligheten till tätortsnära natur.
- Genomföra informations- och inspirationsinsatser för att öka intresse och kunskap om insatser för biologisk mångfald hos villaägare, bostadsrättsföreningar med flera. Dessa kan exempelvis välja växter som gynnar pollinatörer, sätta upp insektshotell, fågelholkar och bikupor samt anlägga stadsodlingar och gröna tak.
- Främja etablering av lokala marknader för livsmedel och produkter.

Integrera biologisk mångfald och hållbar utveckling i skola och förskola

Aktivitet

- Anpassa och utforma utemiljöer så att de stimulerar till utevistelse samtidigt som de bidrar till kunskap om biologisk mångfald och hållbarhet.
- Placera nya skolor och förskolor med närhet till naturområden.
- Genomföra kartläggning eller översyn samt komplettering av närhet till naturområden för skolor och förskolor.
- Genomföra kunskapshöjande aktiviteter för skolchefer och rektorer för att öka förståelsen om vikten av barns lärande kopplat till biologisk mångfald och hållbar utveckling.
- Tillhandahålla och informera om kurser i exempelvis utomhuspedagogik för pedagoger.
- Öka kunskapen om naturmiljöers betydelse för barns lek och utveckling.

Genomför utbildnings- och informationsinsatser om biologisk mångfald för beslutsfattare

Aktivitet

- Som beslutsfattare, delta i utbildningar, dialoger och samverkan som rör biologisk mångfald.